

[Udenrigsministeren]

styrket, sådan at afhængigheden af atomvåbenene formindskes mest muligt.

Regeringens syn på de nærmere vilkår for en eventuel etablering af en atomvåbenfri zone her i Norden har statsministeren opsummeret under forespørgselsdebatten den 10. november 1983. Statsministeren fremhævede da, at regeringen gik ud fra, at det ikke kan komme på tale at etablere en isoleret aftale mellem Norden og Sovjetunionen, at der må være tale om realistiske bestræbelser i en større europæisk sammenhæng, og at garantier fra stormagterne må være en central forudsætning.

Det er også regeringens indtryk, at disse synspunkter med vekslende styrke deles af de øvrige nordiske lande. Ingen – og allermindst de nordiske lande – kan være tjent med, at Norden formaliserer sin faktiske kernevåbenfrihed, uden at ét eneste af de mange sovjetiske kernevåben i de tilstødende områder, det være sig til lands eller til søs, bliver fjernet fra vores nærområde. Troværdigheden af et sikkerhedspolitisk arrangement afhænger jo af mere end hensigtserklæringer, og troværdigheden af en atomvåbenfri zone vil nu engang ikke blive ret stor, hvis det ikke som et led i dens etablering kan påvises, at den rent konkrete kernevåbenstrussel mod det nordiske område formindskes.

Det vil også være forudsætningen for, at vore partnere i NATO kan se et sådant skridt som et skridt af reel sikkerhedspolitisk betydning, selvsagt under den forudsætning, at vi så ikke bare eksporterer kernevåbenstruslen mod det nordiske område til de andre, for det vil jo ske, hvis de samme våben bare bliver opstillet et andet sted, hvor de så gør truslen mod det øvrige NATO endnu større, end den har været før.

Ingen kan isolere sig under de militære og teknologiske vilkår, der er gældende her i de sidste årtier af det 20. århundrede. Vi kan kun overleve sammen. Hvordan vi forsøger at sikre denne overlevelse er derfor af interesse ikke kun for os selv, men også for vore omgivelser, ikke mindst for de partnere, med hvem vi har indgået den sikkerhedspolitiske alliance, der nu i over 35 år har været fundamentet for vor sikkerhed.

I begyndelsen af min besvarelse pegede jeg på, at de sikkerhedspolitiske problemer, som forespørgslen vedrører, må ses i en større sammenhæng, og jeg har her prøvet at

visе, hvorfor disse problemer også må løses i en større sammenhæng, dvs. i konsultation med vore allierede.

Jeg forstår godt, at man kan gribes af frustration over, at der kun synes at ske så få og så små konkrete fremskridt i de mange sikkerhedspolitiske drøftelser, at så mange initiativer tilsyneladende bliver mødt så surt og så køligt. Det er også forståeligt, hvis der så er nogle, der føler, at én må tage det første skridt, men vi må samtidig gøre os helt klart, hvilke konsekvenser en enegang vil have.

Der tales meget om eksemplets magt. Desværre tror jeg, at man overvurderer denne magt, når det drejer sig om initiativer imellem Øst og Vest, men ét er sandt: eksemplets magt er væsentligt i samarbejdet inden for den vestlige forsvarsalliance. Det land, der konstant ønsker forståelse for sine egne standpunkter, men som ikke viser solidaritet, når det drejer sig om at hjælpe sine partnere med deres problemer, vil ikke få indflydelse.

Den situation må vi ikke bringe os selv i, for isoleret kan vi intet udrette. En selvvalgt isolation ville være særlig beklagelig netop nu, hvor der foregår en intensiv debat om NATOs fremtid og specielt om de europæiske landes stilling inden for NATO-alliancen. Den tidligere amerikanske udenrigsminister Henry Kissinger har med sin sædvanlige skarphed i analysen for nylig peget på de problemer, der følger af, at USA, og specielt den amerikanske atomparaply, fortsat spiller så væsentlig en rolle i en alliance, der i så høj grad skal betrygge Vesteuropas sikkerhed.

Den amerikanske viceudenrigsminister, Lawrence Eagleburger, har erindret os om, at USA har vitale interesser i flere verdenshjørner, hvoraf Europa kun er ét. Der tales om, at USAs interesser rykker mod vest, mod Stillehavet, bort fra Atlanten og bort fra Europa. Man kan diskutere enkeltheder i disse analyser og de løsninger, der bliver foreslået, men det centrale er, at der fra amerikansk side tydeligvis lægges op til, at det, man kan kalde den europæiske søjle i alliancen, skal styrkes, og at den skal styrkes af europæerne selv.

Det er interessant at se, hvordan man rundt omkring i Vesteuropa, i Frankrig, i Forbundsrepublikken, i Beneluxlandene og i Norge, har taget tanken op og på forskellig vis undersøger, hvordan den kan realiseres.